AH 703
2026Z21189

Antwoord van minister Boekholt-O'Sullivan (Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening), mede namens de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (ontvangen 20 november 2026)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2026-2027, nr. 484

1. Bent u bekend met het bericht 'Konijnen en hazen dwarsbomen nieuwbouwwijk Renswoude: "Dit is tenenkrommend en bureaucratie ten top" over woningbouwproject Beekweide II in Renswoude, waar sinds 1 oktober de werkzaamheden weer mogen worden hervat, nadat de bouw van circa 40 woningen bijna een half jaar vertraging had opgelopen?

Antwoord op vraag 1

Ja

2. Deelt u de mening dat vermijdbare vertraging van woningbouwprojecten moet worden voorkomen, omdat woningzoekenden daardoor langer op een woning wachten, kopers langer in onzekerheid verkeren en de haalbaarheid van woningbouwprojecten onder druk kan komen te staan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 2

Ja

3. Welke lessen trekt u uit Beekweide II voor de voorspelbaarheid van ecologisch onderzoek, werkprotocollen en de beoordeling daarvan, nu uiteindelijk binnen de geldende soortenbescherming een werkwijze is gevonden waarmee de werkzaamheden konden worden hervat?

Antwoord op vraag 3

Voor Beekweide II was er nog geen omgevingsvergunning voor flora- en fauna activiteiten aangevraagd, waardoor er geen maatregelen ter bescherming van soorten waren getroffen. Dit maakt het een uitzonderlijke situatie.

De casus Beekweide II laat zien dat het belangrijk is dat goed wordt samengewerkt tussen markt en overheid én tussen overheden onderling. Dan is snel duidelijk hoe snel een manier kan worden gevonden om binnen de bestaande wet- en regelgeving de woningbouw mogelijk te maken.

4. Wat vindt u ervan dat Utrecht de vrijstelling voor de haas bij ruimtelijke ontwikkelingen heeft geschrapt, terwijl in 2022 ook in Limburg een dalende

provinciale trend van de hazenpopulatie was vastgesteld en Limburg deze vrijstelling wel heeft behouden?

5. Wat vindt u ervan dat Utrecht en Zeeland als enige twee provincies de vrijstelling voor het konijn bij ruimtelijke ontwikkelingen niet kennen, terwijl de populatie van het konijn landelijk sterk is afgenomen en de andere tien provincies bij datzelfde landelijke beeld de vrijstelling wel hebben behouden?

Antwoord op vragen 4 en 5

Het Natuurbeleid is gedecentraliseerd en daarmee zijn provincies het bevoegd gezag voor het vaststellen of aanpassen van provinciale vrijstellingslijsten. Dat betekent dat dus per provincie besluitvorming plaatsvindt. Het is niet aan het kabinet om een oordeel te hebben over deze provinciale besluitvorming.

Overigens betekent het schrappen van de vrijstelling niet dat de desbetreffende soorten ruimtelijke ingrepen onmogelijk maken of dat er per definitie vertraging zal optreden. Op basis van goede mitigerende en eventueel compenserende maatregelen kunnen provincies een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna activiteit verlenen.

6. Klopt het dat een ongunstige staat van instandhouding op zichzelf niet automatisch betekent dat een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen juridisch onmogelijk is, maar dat zo'n vrijstelling onder meer geen afbreuk mag doen aan het streven de populaties in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan? Zo nee, hoe luidt de juridische toets dan wel precies?

Antwoord op vraag 6

Dat klopt. Een ongunstige staat van instandhouding betekent niet automatisch dat een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen juridisch onmogelijk is. Afhankelijk van de soort moet aan de voorwaarden van artikel 8.74j, 8.74k of 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) worden voldaan. Dat betekent dat een vrijstelling niet tot gevolg mag hebben dat afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding[1] te laten voortbestaan. Voor specifiek soorten van de vogelrichtlijn geldt dat de vrijstelling niet mag leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding.

[1] Voor de bepaling van de Staat van Instandhouding wordt niet alleen naar de huidige situatie gekeken. Ook zijn factoren als omvang- en trend van de populatie, verspreiding van de soort, kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief van belang.

7. Deelt u de mening dat provincies een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen niet onnodig moeten schrappen wanneer juridisch en ecologisch kan worden onderbouwd dat deze geen afbreuk doet aan het streven de populaties in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, juist omdat het schrappen van zo'n vrijstelling woningbouw met extra onderzoek en vergunningprocedures kan belasten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 7

Het is van belang dat er een goede afweging wordt gemaakt tussen de noodzakelijke bescherming van soorten en de mogelijkheid van ruimtelijke ontwikkelingen zoals de woningbouw. Provincies zijn bevoegd gezag voor de soortenbescherming, zoals aangegeven bij vragen 4 en 5, en maken deze afweging.

8. Hoe gaat u werk maken van de afspraak in het regeerakkoord om provinciale natuurregels te uniformeren zodat ze de bouw niet bemoeilijken?

9. Welke verschillen tussen provincies in vrijstellingen, beoordelingscriteria en eisen aan mitigatie en compensatie wilt u bij deze uniformering concreet wegnemen?

Antwoord op vragen 8 en 9

In de Omgevingswet en bijbehorende lagere regelgeving zijn de regels opgenomen voor natuurbescherming. Deze vloeien voort uit Europese natuurbeschermingsregels. Dit is een uniform kader dat voor alle provincies geldt. De praktische uitwerking, bijvoorbeeld in de vorm van beleid en provinciale vrijstellingen of (omgevings)vergunningen die raken aan ruimtelijke ontwikkelingen zoals woningbouw, is de verantwoordelijkheid van de provincies als bevoegd gezag. Provincies werken daarbij samen in het Interprovinciaal Overleg (IPO). Het kabinet streeft er naar dat provincies zoveel mogelijk uniformiteit kunnen hanteren in het natuurbeleid. Het rijk ondersteunt provincies daarmee vanuit de systeemverantwoordelijkheid, onder andere door -in samenspraak met de provincies- gerichte onderzoeken te laten verrichten in het kader van kennisontwikkeling met betrekking tot soortenbescherming.

10. Welke knelpunten in flora- en faunaregels neemt u mee bij de uitvoering van de aangenomen motie-Mooiman c.s. (Kamerstuk 28325, nr. 325), die vraagt om bestaande knelpunten en de samenhang tussen bouwregels mee te nemen in de jaarlijkse Vereenvoudigingswet en tegenstrijdigheden en stapelingen van eisen voor de bouw te voorkomen?

Antwoord op vraag 10

Veel van de natuurbeschermingswetgeving is een directe vertaling van Europese natuurwetgeving, zoals ook aangegeven in het antwoord op de vragen 8 en 9. Hierdoor kunnen deze niet worden meegenomen in de jaarlijkse nationale Vereenvoudigingswet. Vereenvoudiging en onderlinge samenhang van Europese natuurwetgeving heeft de aandacht van het kabinet en is ook op EU niveau onderwerp van gesprek. Het kabinet zet in bredere zin in op uniformering en vereenvoudiging van Europese wet- en regelgeving die een effect hebben op de woningbouwopgave. Daarmee wordt de voorspelbaarheid van het planproces vergroot en kan onder andere de woningbouw ook worden versneld.

11. Hoe staat het met de uitvoering van de aangenomen motie-Nobel (Kamerstuk 28325, nr. 322) om alle gemeenten die nog niet met een soortenmanagementplan zijn begonnen ertoe te bewegen daar in 2026 mee te starten en bij gemeenten die al zijn gestart aan te dringen op versnelling? Welke aanvullende actie neemt u om deze motie nog dit jaar uit te voeren?

Antwoord op vraag 11

Als reactie op het advies van de Commissie STOER ben ik, samen met LVVN in gesprek met provincies over soortenmanagementplannen voor de woningbouw en er is een eerste inventarisatie afgerond naar de toepassing van soortenmanagementplannen voor de woningbouw[1]*. Daarin komt naar voren dat soortenmanagementplannen een waardevol instrument zijn voor provincies en gemeenten in relatie tot de woningbouw, maar er ook grote complexiteit is bij de uitvoering. Daarnaast worden de soortenmanagementplannen al veelvuldig toegepast voor verduurzaming.*

Met de belangrijkste stakeholders gemeenten, provincies en LVVN ben ik in gesprek om een traject voor de verbetering van de soortenmanagementplannen voor de verduurzamingsopgave in te richten. We gaan onderzoeken op welke manier de soortenmanagementplannen geoptimaliseerd kunnen worden, zodat versnelling mogelijk is en om de, ook door de gemeenten, gesignaleerde knelpunten tegen te gaan. In het commissiedebat klimaatakkoord gebouwde omgeving van 14 oktober jl. heb ik dit toegelicht. Voor de zomer van 2027 deel ik de resultaten van het onderzoek met uw Kamer. Daarmee geef ik invulling aan de motie Nobel.

12. Hoe gaat u uitvoering geven aan het advies van STOER om een landelijke standaard voor beoordelingsprocessen met uniforme criteria te ontwikkelen, zodat verschillen in de beoordeling van flora- en fauna-activiteiten tussen provincies en omgevingsdiensten worden verminderd?

13. Hoe gaat u uitvoering geven aan de aanbeveling in dat rapport om mitigatie- en compensatiemaatregelen landelijk verder te standaardiseren, zodat vooraf duidelijker is welke maatregelen in beginsel toereikend zijn, met ruimte voor noodzakelijk ecologisch maatwerk?

14. Gaat u de in dat rapport voorgestelde landelijke compensatiecatalogus uitwerken, zodat vooraf duidelijker is welke compenserende maatregelen kunnen worden geaccepteerd en hierover niet per woningbouwproject opnieuw langdurige discussie ontstaat?

15. Hoe gaat u uitvoering geven aan de aanbeveling uit dat rapport om mogelijk te maken dat een groter gebied van lagere ecologische kwaliteit wordt gecompenseerd door een kleiner gebied van aantoonbaar hogere ecologische kwaliteit?

16. Hoe gaat u uitvoering geven aan de in dat rapport voorgestelde worst-casebenadering, waarbij voor geschikte soorten en werkzaamheden wordt uitgegaan van mogelijke aanwezigheid en direct passende mitigerende maatregelen worden getroffen, zodat soortgericht onderzoek waar dat ecologisch verantwoord is kan worden beperkt?

17. Hoe gaat u uitvoering geven aan de aanbeveling uit dat rapport om het maatschappelijke belang van woningbouw in het Besluit kwaliteit leefomgeving explicieter als dwingende reden van groot openbaar belang vast te leggen voor Habitatrichtlijnsoorten en nationaal beschermde soorten?

Antwoord voor de vragen 12 t/m 17.

In de Kabinetsreactie van 10 oktober 2025 (32847-1383) heeft het kabinet aangegeven hoe het met het advies van de commissie STOER aan de slag gaat[2]. Op basis van de in het antwoord op vraag 11 genoemde inventarisatie over soortenmanagementplannen is het voornemen om samen met de minister van LVVN verder in gesprek te gaan met gemeenten en provincies hoe met de benoemde complexiteit gezamenlijke stappen gezet kunnen worden voor de woningbouw en het op orde houden van de natuur. De benoemde aanbevelingen uit het advies van STOER worden hierin meegenomen.

18. Welke maatregelen neemt u om ervoor te zorgen dat de gevolgen van reeds bekende beschermde soorten, zoals de kerkuil en steenuil die bij Beekweide II al in ecologische onderzoeken uit 2024 en 2025 waren aangetroffen, tijdig worden beoordeeld en benodigde maatregelen en vergunningen vóór de start van werkzaamheden duidelijk zijn, zodat woningbouwprojecten niet tijdens de uitvoering alsnog vertraging oplopen?

Antwoord op vraag 18

De casus Beekweide II laat zien dat woningbouwprojecten complex zijn waar veel informatie samen komt en moet worden overzien. Naast de stappen richting soortenmanagementplannen ondersteun ik gemeenten met het actieplan van de Taskforce versnellen Woningbouw aan het versnellen van het planproces, hiermee worden knelpunten opgelost en kan sneller worden gebouwd[3]. Zo stimuleren we o.a. aan het parallel plannen van het planproces (actie 38), waarmee de verschillende processtappen tegelijkertijd doorlopen worden. Hiermee wordt in een vroeg stadium van het project scherp in beeld gebracht welke

[2] Kamerstuk 32847, nr. 1383 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen
[3] Kamerstuk 32847, nr. 1504 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen

processtappen er zijn en wat nodig is om de benodigde vergunning te geven. Ook ondersteunt het expertteam woningbouw (actie 39) projecten waar flora en fauna een knelpunt is. Ten slotte werkt het kabinet mee aan het digitaliseren van vergunningverlening (actie 19) waarmee de benodigde informatie in één omgeving wordt samengebracht.

19. Klopt het dat een dwingende reden van groot openbaar belang bij vogelrichtlijnsoorten, zoals de kerkuil en steenuil, geen zelfstandige afwijkingsgrond is en dat het maatschappelijke belang van woningbouw daardoor niet via deze route kan worden meegewogen?

Antwoord op vraag 19

Ja dat klopt. Artikel 8.74j van het Bkl bevat voor soorten van de vogelrichtlijn een limitatieve opsomming van belangen op grond waarvan een vergunning kan worden verleend. Dit vloeit rechtstreeks voort uit de vogelrichtlijn. Een 'dwingende reden van groot openbaar belang' staat niet in die opsomming. Voor vogelrichtlijnsoorten kan een vergunning worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de activiteit nodig is voor een van de in artikel 8.74j Bkl genoemde belangen en de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Als geen van de wettelijke belangen aan de orde zijn op basis waarvan een vergunning zou kunnen worden verleend, kan een activiteit doorgaan als er geen schade ontstaat aan beschermde soorten en hun leefgebied. Dan is immers geen sprake van overtreding van de verbodsbepalingen[4] en is een omgevingsvergunning voor een flora en fauna activiteit niet nodig. Dit kan door aan de voorkant de werkzaamheden anders in te richten en/of vooraf mitigerende maatregelen uit te voeren.

20. Gaat u in het verdere verloop van de lopende Europese stresstest van de Vogel- en Habitatrichtlijn actief bepleiten dat een dwingende reden van groot openbaar belang ook voor Vogelrichtlijnsoorten als afwijkingsgrond mogelijk wordt, zodat het maatschappelijke belang van woningbouw in deze afweging kan worden betrokken? Hoe gaat u deze inzet concreet vormgeven?

Antwoord op vraag 20

De Europese Commissie brengt met de stresstest knelpunten en mogelijke verbeteringen bij de uitvoering van de Vogel- en Habitatrichtlijn (hierna: "VHR") in kaart, met een speciale focus op administratieve lasten. De Nederlandse inbreng in de vorm van antwoorden op een digitale vragenlijst van de Europese Commissie is daar ook op gericht geweest. De lijst met antwoorden die is ingebracht, is op 24 september 2026, met uw Kamer

[4] Zie artikel 11.37 Besluit activiteiten leefomgeving

gedeeld[1]. Bij de beantwoording is de Europese Commissie bijvoorbeeld gewezen op de Nederlandse ervaring met soortenmanagementplannen. Deze kunnen een duurzame oplossing bieden, maar vragen in de praktijk ook om verdere aandacht en ontwikkeling vanwege de complexiteit ervan.

Bij vergunningverlening kan een compensatievoorwaarde gelden. De praktijk leert dat de complexiteit schuilt in de eisen die vervolgens worden gesteld aan compensatie. Het kabinet heeft een flexibelere omgang met de eisen aan compensatie opgenomen in de input die voor de zomer is gedeeld met de Europese Commissie[5], in het kader van het vereenvoudigingspakket voor woningbouw dat is aangekondigd voor 2027. Het kabinet acht daarom expliciete vermelding of opname van woningbouw als 'dwingende reden van groot openbaar belang' van beperkte meerwaarde. De Habitatrichtlijn bevat al een generieke bepaling die een uitzondering biedt voor projecten van groot openbaar belang en veelvuldig wordt gebruikt.

Het kabinet vindt het van belang dat de VHR uitvoerbaar is en ruimte biedt om maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw, zorgvuldig af te wegen binnen de geldende beschermingsdoelen en -normen. De Commissie presenteert eind 2026 haar eindrapport over de VHR-stresstest. Na publicatie van het eindrapport ontvangt de Kamer het rapport, samen met de appreciatie van het kabinet. Het kabinet beoordeelt op basis van het rapport welke verbeteringen in de uitvoeringspraktijk mogelijk en wenselijk zijn.

[1] Milieuraad | Tweede Kamer der Staten-Generaal IENW/BSK-2026/181907

[5] Assessment from the Netherlands of feedback from stakeholders through the open consultation of the EU Affordable Housing Plan | Home | Volkshuisvesting Nederland